

Këshilla për ju si familje

Zbuloni dhe shfrytëzoni situatat e ndryshme në përditshmëri që të bisedoni me fëmiun tuaj.

Për shembull:

- Emëroni rrobat gjatë veshjes;
- bisedoni me fëmiun gjatë rrugës pér në shkollë pér atë se çka ai shiqon, ndëgjon ose pérjeton;
- bisedoni gjat blerjes me fëmiun mbi artikujt e ndryshëm;
- bisedoni me fëmiun gjat kthimit pér në shtëpi, pér pérjetimet e tij dhe merrni pjesë në ato pérjetime;
- motivoni fëmiun tuaj të ju ndihmojë në punët e përditshme dhe përshkuani atë që bëni;
- shfrytëzoni edhe kohën e ushqimit pér të biseduar pér tema interesante;
- përshkuani ndjenjat tuaja dhe të fëmiut dhe bisedoni lidhur me ato;
- mos iu përgjigjni secilës pyetje të fëmiut tuaj menjëherë, por përgjigjuni me pyetje, motivojeni që të bashkëmendoj: E çka mendon ti pér këtë?
- Motivoni fëmiun tuaj para gjumit që të bisedon së bashku pér pérjetimet e ditës.

FËMIU IM DHE GJUHA/GJUHËT E TIJ

Edukimi gjuhësorë në familje

1. Si mëson fëmiu im gjuhën/gjuhët?

Fletushka të përkthyera në gjuhë tjetra të ksaj serie si dhe burimet i gjeni këtu:

Si mëson fëmiu im gjuhën/gjuhët?

1

Përditshmëria jonë është e mbushur me gjuhë: Fëmiu mëson gjuhën nëpërmjet një sërë stimujsh në mjedisin e tij, por mbi të gjitha nëpërmjet personave që e shoqërojnë me vëmendje në jetën e përditshme.

FËMIU IM DHE GJUHA/GJUHËT E TIJ

Edukimi gjuhësorë në familje

ALBANISCH
SHQIP

Botuesi:

Deutsche Bildungsdirektion
Landesdirektion deutschsprachiger Kindergarten

Me përkrahje të Referatit të Qendrës pér Migracion
dhe Gjuhë si dhe shkencëtarës gjuhësore
Dr. Christiane Hofbauer

Amba-Alagi-Straße 10
39100 Bozen
T 0471 41 76 50
ld.kindergarten@provinz.bz.it

AUTONOME PROVINZ
BOZEN - SÜDTIROL

PROVINCIA AUTONOMA
DI BOLZANO - ALTO ADIGE

Definicioni: Çka është gjuha?

Gjuha përfshin gjuhën e folur (verbale) dhe të pa folur (joverbale).

Fëmiu që nga fillimi komunikon në forma të ndryshme: jo verbalisht (pa fjalë) përmes mimikës, gjesteve, zanoreve, lëvizjeve, lojës dhe produkteve të saj dhe verbalisht duke e mësuar gjuhën e folur hap pas hapi.

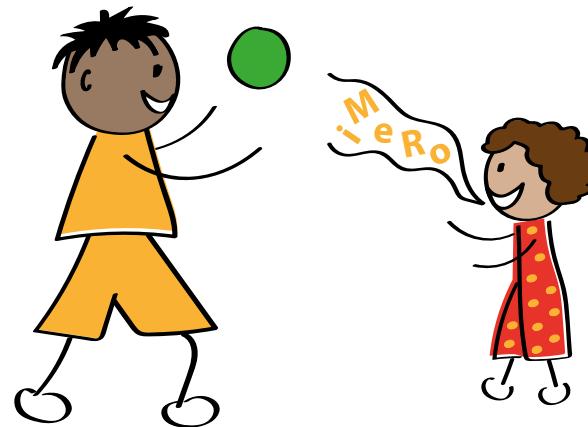
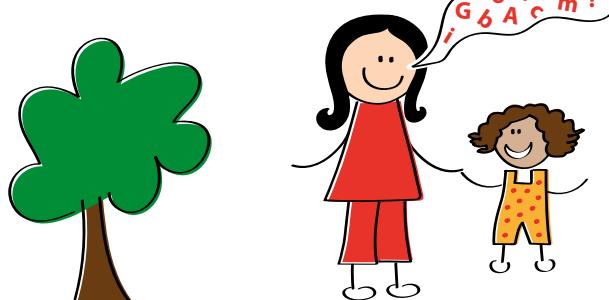
Për fëmijët e rritur me një ose dy gjuhë në familje vlen rregulli:

„Një person – një gjuhë“ d.m.th. cecili flet gjuhën që e di më së miri (shih fletushkën nr.2. Si mund ta mësojë fëmiut im një gjuhë në mënyrë të suksesshme?).

Si të bisedojmë me fëmiun në përditshmérinë tonë?

Fëmiu e mëson gjuhën në mardhënie dhe bisedë me të tjerët. Fëmiut i nevoiten bashkbisedues shembull, të cilët në përpjekjet e tij për të folur dhe shprehur reagojnë me ndjeshmëri, të nejftat i formulojnë në fjalë dhe i mundësojnë dhe e motivojnë për të folur.

Të dëgjuarit e gjuhës në jetën e përditshme, ndërlidhjen e saj me veprime dhe shqisa, si dhe ndarjen e përvjave dhe ideve me të tjerët, i ndihmojnë fëmiut në ndërtimin dhe zgjërimin e njohurive të gjuhëve.

I përcjellur nga personi përngaçjës, i kujdesshëm, fëmiu e mëson gjuhën në jetën e përditshme

Gjuha përvetësohet më së miri kur fëmiu e ndjen përkrahjen, kur dëshirat dhe interesat e tij merren parasysh si dhe vëmendja e përbashkët orjentoitet tek një gjë e vetme.

Përmes gjuhës fëmiu është në gjendje të:

- tèrhekë vëmendjen kah vetja, të informojë dhe ti shpreh nevojat, dëshirat dhe interesat
- ti emroj emocionet dhe të flas për ato
- tè vejë diçka në veprim
- tè kontaktojë me njerëzit dhe tè përjetoj mardhënjet shoqërore
- tè bëjë zgjidhjen e problemeve të ndryshme dhe zhvillimin e fantazive
- formimin e fjalive dhe ushtrimin e strukturave gramatikore
- tè mësojë rregullat e bisedimit, psh. të flas dhe të dijë të ndëgjojë, të zorëtojë të bërit pyetje dhe të dijë të përgjigjet
- tè zgjidhë verbalisht (me fjalë) konfliktet, të negociojë rregullat shoqërore dhe të merr pjesë në ndërtimin e komunitetit

Ju jeni shembulli më i mirë i fëmiut tuaj se si duhet të flitet gjuha

- Shfrytëzoni afërsinë që keni me fëmiun me qëllim të mësimit të gjuhës.
- Kontaktoni me shiqim dhe flisni me të në mënyr të drejtpërdrejt.
- Reagoni duke çmuar çdo shprehje të fëmiut, qoftë verbale ose joverbale.
- Ndëgjojeni fëmiun me vëmendje.
- Emëroni sendet si dhe orjontoni vëmendjen tuaj dhe të fëmiut tek gjesendi.
- Përshkruani se çka jeni duke bërë ju dhe fëmiu juaj në momentin e pikërishtëm.
- Bëni kujdes në llojlojshmérinë e gjuhës, përdorni folje, mbiemra dhe forma të ndryshme gramatikore.
- Këndoni me fëmiun tuaj, ritmi, melodi dhe përsëritjet i ndihmojnë fëmiut tuaj në procesin e mësimit të gjuhës.
- Ndërlidhni lëvizjet me gjuhën e folur.
- Luani me fëmiun tuaj dhe bëhuni bashkbisedues aktiv. Bëni pyetje, përsëritje dhe motivoni fëmiuni që të përdor gjuhën.
- Tregoni fëmiut tregime dhe i lexoni libra (shiko fletushkën 3. Si e zbulon fëmiut përmes lojës kënaqësinë në gjuhë dhe shkrim).
- Mos iu përgjigjni pyetjeve të fëmiut me nguti. Më mirë i bëni pyetjen dhe e motivoni të mendojë psh: Çka mendon ti për këtë?
- I jepni kohë fëmiut të japi përgjigjen.
- Korigjoni fëmiun tuaj tek gabimet duke përsëritur fjalën në formën e duhur psh: „Unë e kam parë një makinë zjarfiksash!“ – „Ti ke parë një makinë zjarfiksash?“
- Mundohuni të bëni fëmiun tuaj të bashkëbisedon para se të flejë mbi përjetimet e ditës.